

ŞAHANE-İ İDADİ, SULTANİ ve MANİSA LİSESİ

Meslek hayatımın yarısından fazlası Manisa Lisesi'nin idaresinde geçti. Uzun yıllar tek lise olarak Manisa'nın öğretim hayatında önemli bir yeri olan Manisa Lisesi'nin Cumhuriyet ve Mehmet Akif Ersoy Liseleri açılmadan önce 182 öğretmeni ile 3000 den fazla öğrencisi olan bir okuldu. Manisa Lisesi'nin idaresinde bulunduğum yıllarda bu okula katkılarımın yanında, okulun da benim mesleki birikimimin oluşmasında büyük bir katkısı oldu. Eğitim camiasında ilgi gören kitaplarımın yanında, okullarda rağbet gören "Eğitim Seminerlerimin" nedeni, bu okulda edindiğim mesleki tecrübemdir. Şayet kıyı, köşede öğrencisi ve öğretmeni az olan bir okulda çalışsaydım bu birikimin oluşması mümkün değildi. Onun için Manisa Lisesi'nin adının geçtiği her yerde içim bir hoş olur. Bu ismin geçtiği her yerde bu isimle onur ve gurur duyarım.

Ama ne yazık ki bu okulun hafızası Yunan ricatında (Yunanlılar Manisa'yı terk ederken) yakılmış ve olanca hafızası kül olmuştur. Kısaca Okul Müdürü ATA BEYİN notlarından özetlemem gerekirse:

Manisa Şahane-i İdadisi'nin temeli, Tahir Münir paşa'nın maarif nazırlığı, Sururi Paşa'nın mutasarrıflığında 15 zilhiççe 1302 (1886) da parlak bir merasim içinde eğitimin ve idadinin önemini belirten konuşmalarla ve dualar okunarak atılmıştır. İnşasına 9000 altın (sarı lira), 32 kağıt para sarf edilmiş, bir yılda ikmal edilip, 1 Eylül 1887 de parlak bir törenle açılışı sağlanarak derslere başlanmıştır. 1915 yılında isim değişikliğine gidilerek " MANİSA SULTANİSİ" ismini almıştır. Yunan işgaline kadar da bu isimle eğitim ve öğretime devam etmiştir.

16 Mayıs 1919 da başlayan yunan işgalinin ilk yıllarında Manisa işgal edilince yunan kuvvetlerinin ilk işgal ettikleri iki binadan biri hükümet binası diğeri de Manisa Sultanisi (lisesi) olarak kullanılan bu günkü şehitler ilköğretim okulu olarak bulunan yerdeki Manisa Sultani binasıdır. Burası işgal müddetince Yunan Askeri Hastanesi olarak kullanılmıştır. Okul da Muradiye Camii civarındaki Katip Zade Konağının bir bölümü olarak kullanılan Dar-ül Etyam (Yetimler Evi) binasına nakledilmiş, işgal boyunca derslere orada devam edilmiştir. Bu bina, Yunan Manisa'yı terk ederken çıkardığı yangından kurtulamamış maalesef bu büyük yangında okul olarak kullanılan Dar-ül

Etyam da yanmış bu yangında hiçbir kayıt, kuyudat ve evraklar kurtarılamamıştır. İşgal sırasında İzmir Maarif müdürlüğü ile muhabere kesildiğinden sınıf geçme defterlerinin ve okul kayıtlarının hiçbir örneği İzmir'e gönderilememiş ve dolayısıyla 1921 den önceki okula ait evraklar ve arşivler tamamen yanmış ve kül olmuştur. Okula ait hiçbir kuyudat kurtulamamıştır. Böylelikle okulun 1887 den beri devam eden öğretim yıllarına ait evraklar yanarak bir yerde okulun hafızası yok edilmiştir.

İşgal anında okulun müdürü Ziya Bey'di. Ziya Bey son derece vatanperver bir kişiliğe sahipti. Kuvay-ı Milliye ile olan ilgisi dolayısıyla azledilerek hapsedilmiştir. Yerine Giritli Mustafa Bey Okul Müdürü olarak tayin edilmiştir. İşgal anında okulun edebiyat öğretmeni Semih Kuman ve coğrafya öğretmeni Sami Bey, Hendese ve Riyaziye Öğretmeni Atıf Bey işgalin hemen öncesinde Milli Kuvvetlere katılmışlardır. Özellikle bu öğretmenler Cemiyet-i İslamın Başkanı olan Manisa Müftüsü Ahmet Alim Efendinin 1918 de kurduğu İstilah-ı Vatan Cemiyetinin faal üyeleriydiler. İşgal öncesi Manisa Sultanisi'nde okuyan birçok öğrencinin Kuvay-ı Milliye güçlerine katılmalarını sağlamışlardır. İşgal boyunca nerede ise Manisa Sultanisi'nde Türk öğretmen kalmamış, Türk öğretmenlerin yeri, yerli Rum öğretmenlerle doldurulmuştur. Öğrencilerin çoğunluğunu da azınlıkların çocukları teşkil etmekteydi. Nasıl Çanakkale savaşlarında İstanbul Liseleri vatan aşkıyla boşalıp Çanakkale'ye koşarak gidip, geri dönmedikleri gibi Manisa Sultanisinin öğrencileri de koşarak gittikleri cepheden geri dönmemişlerdir. Ne hazindir ki bu gerçek bu gün çoğu Manisalı tarafından bilinmemektedir. İşgal boyunca Muradiye Camii'nin yanındaki Dar-ül Etyam bölümünde tedrisata devam eden okul, büyük Manisa yangınında tamamen yandığından, cepheye giden öğrencilerin kim olduğu, kimin çocuğu olduğu ve kaçının şehit, kaçının gazi olduğu bir türlü tespit edilememiştir. İstanbul Liselerinin şansı, Manisa yangını gibi büyük bir yangın geçirmediyelerinden cepheye giden öğrenciler künyesi ve sınıfıyla birlikte bir bir tespit edilirken Manisa Sultanisinin öğrencilerini maalesef tespit etme imkânı olmamıştır. Ancak İşgalden sonra Okul müdürü ATA BEYİN notlarından bu tarihi dramı öğrenmiş bulunuyoruz.

Nitekim Manisa yangınından sonra, okul, yangından kurtulan kendi binasına taşınmasına rağmen bu defa cepheye giden öğrencilerin dönmemesi

ve okulda öğrenci kalmaması nedeniyle öğrenci azlığından dolayı 1923 de Manisa Sultanisi kapatılmıştır. 1924 yılında lise kısmı kapatılan Manisa Sultanisini bu yıldan itibaren eğitim ve öğretime Manisa Karma Ortaokulu olarak devam etmiştir. 1924 yılında da ilçelerde ortaokul olmaması nedeniyle okula ek bina olarak erkek öğrenciler için pansiyon yapılmış ve dışarıdan gelen öğrencilerin öğrenimine imkân tanınmıştır.

1927 de Okul müdürü Cenap Orhun zamanında okula Labratuvar kurulmuştur. Ayrıca Pansiyonda kalan öğrenciler için de rahatça yemek yiyebilecekleri bir yemekhane okula kazandırılmıştır. Uzun yıllar o günlerde İzmir ve diğer illerde bulunan liselere çok değerli öğrenciler gönderen Manisa Karma Ortaokulu 27.08.1945 yılında ihtiyaca binaen tekrar Lise kısmı açılmıştır.

Bugünkü Manisa Lisesi ise öğrenime devam ettiği A Blok ve Pansiyon binalarına 1969- 1970 Öğretim yılında taşınmış, çiftli ve klasik öğretime devam ederken 1972-1973'de modern fen programı uygulamaya başlamıştır. 24 Kasım 1975 de de B blok birası da öğretime açılmıştır. Bu gün A- Blok, B- Blok (Pansiyon binası) , C- Blok ve spor salonu olmak üzere dört blok halinde öğretime devam etmektedir.

Bu tarihten itibaren Manisa Lisesi 35 sınıf 2 Biyoloji, 2 Fizik, 2 kimya laboratuvarı ile Okul müdürü Kadir Keskin döneminde 1985-86 öğretim yılında ilk defa ilde bilgi sayar laboratuvarı ile 1986-1987 yılında her iki binada da İngilizce laboratuvarı, 1992 yılında bir Kantin binası çok modern bir spor salonuna sahip olmuştur. Ayrıca 1997 ile 1998 öğretim yılında da son model bir bilgi sayar laboratuvarı ilave edilmiştir. O yıllarda ilk " ALO OKUL" projesi Manisa'da, Manisa Lisesi'nde uygulamaya konulmuştur.

Nasıl ki İstanbul'da Galatasaray Lisesi İstanbul'un batıya açılan penceresi olmuşsa, Manisa'da da Manisa Lisesi müdürlüğüm döneminde daha o yıllarda ERASMUS projesinin adı bile yok iken 1986 yılında Almanya Ingolstadt Apian- Gymnasium Lisesi ile " Kardeş Okul" projesini başlatarak Manisa Lisesi Manisa'nın batıya açılan penceresi olmuştur.1998 yılına kadar müdürlüğüm dönemimde 50 ye yakın idareci öğretmen ve aile birliği üyeleri ile 227 öğrenci Almanya' ya, bir okadar Alman öğretmen ve öğrenci de Manisa Lisesi vasıtasıyla şehrimizi ve ülkemizi ziyaret etmişlerdir. Bu

ziyaretler sonucu her iki okul müdürü olarak meslektaşımınla birlikte iki şehrin belediye başkanlarını tanıştırmak için şehirlerin de kardeş şehir olmalarını sağladık. Dönemin Belediye Başkanı Sayın Zafer ÜNAL ile Ingolstadt Belediye Başkanı Sayın Peter SEHNELL arasında başlayan kardeş şehir ilişkileri devam etmesine rağmen, Manisa Lisesi ile Apian- Gymnasium arasındaki kardeş okul ilişkisi maalesef Manisa Lisesi tarafından devam ettirilememiştir. Bu ilişkilerin sağlanmasında Ingolstadt Üniversitesinde öğretim üyesi olarak çalışan Sayın Doç. Dr. Kemal ÇOBANOĞLU'nun büyük destekleri olmuştur. Kendilerine burada teşekkürü bir borç biliyorum.

Bu ilişkiler sonucu Ingolstadt Belediyesi:

1-Manisa Belediyesine Sayın Adil AYGÜL döneminde AUDİ MARKA makam arabası,

2-MESOB (METEM) Endüstri Meslek Lisesine derslik 4 adet çıplak motor

3-Manisa Lisesi'ne de komple fizik – kimya laboratuvarı ders araç ve gereçleri vermiştir.

Bugün her iki şehirde şehirlerin isimlerini taşıyan Manisa'da "İNGOLSTADT" caddesi, Ingolstadt'da da "MANİSA" caddesi bulunmaktadır. Ayrıca Ingolstadt belediyesi Ingolstadt'da işçi kardeşlerimizin dini ihtiyaçlarını karşılamak üzere cami yeri vermiş olup, Belediye Başkanı Sayın Bülent KAR da belediye olarak cami inşaatında büyük destekte bulunarak caminin tamamlanmasını sağlamış ve görkemli açılışına bir heyetle katılmıştık.

MANİSA ŞAHANE-İ İDADİ, MANİSA SULTNİSİ ve MANİSA LİSESİ'NİN dönemimde bildiklerimle birlikte, işgal sonu Manisa Karma Ortaokuluna müdür olarak atanan okul Müdürü ATA BEYİN notlarından edindiğim bilgileri Manisalıları ve Manisa Lisesi Mezunlarına sunayım dedim. Umarım bu bilgiler bu " EĞİTİM ÇINARI'nın" geçmişine ve geleceğine bir ışık tutar.

Manisa Lisesi bu gün için ilin değil, Ülkemizin en köklü liselerinden biridir. Manisa'nın eğitim hayatında uzun yıllar önemli bir boşluğu doldurmuştur. Bu süre içinde çok sayıda değerli devlet ve ilim adamlarının tahsilini yaptığı Manisa Lisesi ülkemize birçok değerler kazandırmıştır. Umarım bu değerler, Manisa'nın "EĞİTİM ÇINARI'NIN" dününe ve geleceğine sahip çıkarlar.

www.kadirkeskin.net

kadirkeskin45@hotmail.com